

80-vuotisjuhlan tervehdyspuhe (puh.joht. Harri Lepolahti)

ARVOISAT JUHLAVIERAAT

Suomen Kihlakunnanulosottomiesten yhdistyksen juhluvuosi huipentuu tänään 80-vuotisjuhlatilaisuuteen. Yhdistys on viettänyt pyöreitä vuosijuhlia perinteisesti sääntömääräisen syyskokouksen yhteydessä täällä Tampereella, missä yhdistys alun perin on perustettu.

Juhlapuheita on aikojen saatossa pidetty hyvinkin erilaisissa yhteiskunnallisissa oloissa. 80 vuotta on kunnioitettava ikä ja tuohon ajanjaksoon mahtuu todella paljon. Maailma on tänään aivan toinen kuin yhdistyksen perustamisen aikoihin 80 vuotta sitten.

Vuosijuhlan kunniaksi on hyvä tilaisuus tarkastella hiukan yhdistyksen historiaa.

Lähdetään liikkeelle siitä, miltä maailma näytti ammatillisen järjestäytymisemme alkuaikoina.

Vuonna 1929, jolloin yhdistys perustettiin, elettiin Suomessa ja myös muualla maailmassa varsin vaikeita aikoja.

- Suomessa oli kieltolaki
- Lapuanliike syntyi
- New Yorkissa tapahtui suuri pörssiromahdus
- Suomi suistui lamaan ja presidentti hajotti eduskunnan

Yllättävää on, että 80-vuotta sitten elettiin lähes samankaltaisessa taloussuhdanteessa kuin tänä päivänä. Yhdistävä tekijä näyttäisi olevan Yhdysvalloista lähtenyt voimakas talouden taantuma, joka on molemmilla kerroilla syntynyt lähes samoista syistä.

Joulukuussa 1927 keskustelivat ulosottoapulaiset Artturi Palomäki ja Frans Kuljula mahdollisuudesta perustaa jonkinlainen yhdistys koko maan ulosottoapulaisten etujen valvojaksi. Aihe oli ajankohtainen, koska monissa kaupungeissa oli syntynyt erimielisyyttä ulosottoapulaisten ja ylemmän virkakunnan välillä toimituspalkkioiden jaosta.

Tamperelaiset ulosottoapulaiset kokoontuivatkin pian isommalla joukolla Artturi Palomäen kotona ja päättivät ryhtyä toimiin oman yhdistyksen aikaansaamiseksi. Keväällä 1928 he tiedustelivat kirjeitse muiden kaupunkien virkaveljien suhtautumista asiaan. Vastausten ollessa pääosin myönteisiä, kutsuivat he perustavan kokouksen koolle Tampereelle 24.2.1929. Tuossa kokouksessa vahvistettiin yhdistykselle säännöt ja ensimmäiseksi yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti ulosottoapulainen Vihtori Vainio Helsingistä ja sihteeriksi ulosottoapulainen J.E Lampinen Tampereelta.

Yhdistyksen ensimmäinen toimintakertomus alkaa seuraavilla sanoilla: "Kun yksilön asema yhteiskunnassa on turvaton, niin silloin se ryhtyy hakemaan turvaa joukkotoiminnasta.

Näin ovat maamme ulosottoapulaisetkin tuumineet taistellessaan leipänsä puolesta ylivoimaisen tuntuista vaikeuksia vastaan ja mitä voisi saada aikaan, jos olisi oma ammattiyhdistys, joka ajaisi asioita joukkovoimalla."

Yhdistys tarttui tarmokkaasti tehtäviinsä ja jo perustamisvuonna pyydettiin yliopistolta asiantuntijan lausunto ja käännyttiin valtioneuvoston puoleen palkkaukseen liittyvien epäselvyyksien oikaisemiseksi. Sinnikäs työ palkittiin ja lopulta 17 vuotta myöhemmin asia ratkaistiin oikeusministeriön toimesta. Tuohon aikaan yhdistys kävi myös useaan otteeseen neuvotteluja korotuksista toimituspalkkioihin ja niissä myös onnistui varsin hyvin.

Yhdistys aloitti varhain toiminnan yhtenäisen lakiin perustuvan ulosottokäytännön aikaansaamiseksi koko valtakuntaan. Yhdistyksen kokouksissa on käyty läpi viranhoitoon liittyviä asioita ja siten levitetty hyväksi todettuja käytäntöjä virastoihin eri puolella maata. Tarvittaessa on tehty esityksiä oikeusministeriölle ja muille viranomaisille täytäntöönpanon kehittämiseksi.

Lähes 50 vuotta yhdistys teki itsenäisesti edunvalvontatyötä availlen ovia ja luoden neuvottelu- yhteyksiä moneen suuntaan. Aikakirjojen mukaan yhdistys liittyi vuonna 1945 ensimmäisen kerran keskusjärjestöön, joka oli Henkisen työn keskusliitto, myöhemmin tunnettu nimellä Toimihenkilö- ja virkamiesjärjestöjen keskusliitto. Jäsenyys keskusjärjestössä jäi jostain syystä kuitenkin lyhyeksi, sillä se päättyi jo vuonna 1949. Seuraava liittyminen keskusjärjestöön tapahtui vasta vuonna 1974, jolloin yhdistys liittyi Valtion työntekijäin ja viranhaltijain liittoon, joka nimenmuutoksen jälkeen jäsenistön keskuudessa tunnettiin Valtion ja erityispalvelujen liitto, VAL ry:nä. Suomen ulosottoapulaisten yhdistys oli yksi liiton suurimmista osastoista. VAL kuitenkin lopetettiin vuoden 2005 lopulla ja toiminta sulautettiin uuteen KTV:n ja VTY:n kanssa perustettuun Julkisten ja hyvinvointialojen liittoon.

Hyvin pitkään yhdistys koostui lähes pelkästään kaupunkien ulosottovirastojen ulosottoapulaisista. Maaseudulla ulosottotehtävien hoito kuului nimismiespiireissä poliisimiehille ja heillä oli oma järjestönsä. 70-luvulla nimismiespiireihin alettiin perustaa uusia ulosottoapulaisten virkoja, mikä merkitsi myös yhdistyksen jäsenmäärän kasvua ja toiminnan laajentumista. 1978 tapahtui merkittävä uudistus, kun kaupunkien ulosotto toimi siirtyi valtiolle. Uudistuksen jälkeen ulosoton henkilöstö oli saman työnantajan palveluksessa, mutta edelleen jakautuneena oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön hallinnon aloille. Lopullisesti koko ulosotto saatiin saman katon alle paikkalishallintouudistuksen myötä, ulosoton siirtyessä oikeusministeriön vastuulle vuonna 1994.

Yhdistys on toiminut olemassa olonsa ajan myös tärkeänä tiedon jakajana viranhoitoon liittyvissä asioissa. 50-luvulta lähtien on vuosikokousten yhteydessä järjestetty säännöllisesti koulutustilaisuuksia, jotka ovat palvelleet osaamisen kartuttamista ja yhtenäisen käytännön aikaansaamista ulosottopiireissä. 1980 yhdistys otti käyttöön oman jäsenlehden, joka on yhtäjaksoisesti ilmestynyt 2-3 kertaa vuodessa tähän päivään saakka.

Hyvät kuulijat

Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistyksellä on arvokas historia. Yhdistyksen pitkä historia luo tukevan kivijalan tämän päivän toiminnalle.

Olen ollut mukana monenlaisissa yhdistyksissä, mutta tässä ammattiyhdistyksessämme olen saanut ainutlaatuisella tavalla tuntea mitä on yhteisöllisyys. Sen saman tunteen voi aistia myös tänään täällä juhlatilaisuudessa. Tunteen, jonka ohjaamana ammattiveljemme ja – sisaremmet ovat vuodesta toiseen jo 80-vuoden ajan kokoontuneet käsittelemään yhteisiä asioita.

Olen monesti hieman kummeksuen kuunnellut monien muiden yhdistysten toimihenkilöitä, kun he ovat kertoneet vaikeudesta saada vuosikokouksiin jäseniä paikalle. Vaikka kokousmatkat ovat meillä pitkiä ja kokoukset pidetään omalla vapaa-ajalla, paikalla on aina kiitettävästi jäseniä. Se kertoo siitä, että edunvalvontaan liittyvät asiat koetaan meillä kiinnostaviksi ja tärkeiksi. Halukkuutta luottamustehtäviin on myös ollut aina enemmän kuin on ollut paikkoja. Yhdistyksen kokoukset ovat sujuneet hyvässä ja rakentavassa hengessä, sillä yhdistyksen jäsenkunta koostuu kihlakunnanulosottomiehen tehtäviä suorittavista virkamiehistä, jolloin edunvalvontatyön tavoite on kaikille sama, ilman sisäisiä eturistiriitoja.

Yhdistyksellä on viime vuosikymmeninä ollut myös vahvat siteet ammattiliittoon. Aikaisemmin valtion ammattiliittoon ja sittemmin Julkisten ja hyvinvointialojen liittoon. Yhdistyksen jäseniä on ollut mukana liittojen hallinnossa, mikä kertoo jäsenistön aktiivisuudesta ja tärkeästä tuesta yhteisten asioiden hoitamiseksi.

Arvoisat juhluvieraat

Viimeisen kymmenen vuoden aikana ulosottolaitos on ollut melkoisen turbulenssin kohteena. Henkilöstö on saanut sopeutua jatkuvaan muutokseen. Kymmeneen vuoteen mahtuu monia suuria uudistuksia, jotka ovat seuranneet toistaan ja voi sanoa, että lähes kaikki työssämme on muuttunut siitä mitä se oli kun edellisen kerran kokoonnuimme samalla tavalla juhlimaan. Uudistuksen kohteena ovat olleet ulosottolainsäädäntö, organisaatio, tietojärjestelmä ja palkkausjärjestelmä. Kaikki tämä on ollut myös edunvalvonnan kannalta katsoen erittäin haastavaa ja muuttuva ympäristö on vaatinut voimakasta panostusta edunvalvontaan.

Sanotaan, että tänä päivänä muutos on pysyvää. Ja näinhän se on – maailma ei ole valmis. Itse olen sitä mieltä, että henkilöstö on kyllä valmis muutokseen ja uuden kehittämiseen, kun se tehdään yhteistoiminnassa.

Ihmisillä on halua, intoa, tahtoa ja osaamista vaikuttaa asioihin omassa työyhteisössä, jos heille vaan annetaan siihen mahdollisuus. Se on myös paras tapa sitouttaa henkilöstöä yhteisiin tavoitteisiin. Tuloksia ja työelämän laatua on mahdollisuus parantaa antamalla henkilöstölle vaikutusmahdollisuus omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun.

Ulosoton organisaatiouudistuksen jälkeen piireissä on kahden viime vuoden aikana opeteltu uusia yhteistoimintakäytäntöjä. Hyviäkin kokemuksia on saatu aikaan ja niitä on syytä levittää sillä henkilöstöllä on paljon annettavaa työyhteisöissä. Toivon samanlaista rakentavaa yhteistoimintaa koko ulosottoalalle uuden perustettavan valtakunnanvoudin viraston myötä.

Ulosottoalalle henkilöstömäärä on vähentynyt 1996 toteutetun kihlakuntaudistuksen jälkeen yli 200 henkilötyövuotta. Kihlakunnanulosottomiehiä on vähennetty yli sadalla henkilötyövuodella. Taantumien myötä asiamäärät kasvavat ulosottomiestä kohden ja sillä on vaikutusta laadullisten tavoitteiden toteutumiseen.

Työmäärien lisääntyessä olen huolestuneena seurannut kehitystä työssä jaksamisen osalta. Henkilöstön ikääntyessä on tarvetta kiinnittää erityistä huomiota työolosuhteisiin ja työhyvinvointiin. Hyvä työ ja työympäristö edistävät työssä jaksamista.

Ulosottomiehet ovat aina olleet vahvasti työhönsä sitoutunut ammattikunta. Vaihtuvuutta on ollut vähän ja muualle ei juurikaan hakeuduta. Oma työ on hoidettu ja hyvää tulosta tehty, vaikka olosuhteet ovat välillä olleet vaikeat. Työhön liittyvä vapaus ja itsenäisyys ovat auttaneet omalta osaltaan jaksamaan.

Olemme käyneet läpi yhdistyksen historiaa ja lienee paikallaan yrittää hahmottaa myös hiukan tulevaisuutta.

Työelämässä seuraavat vuodet tulevat olemaan työn täyteisiä. Voimakas talouden taantuma merkitsee sitä, että asiamäärät ulosotossa tulevat lähivuosien aikana kasvamaan. Työtä siis riittää. On kuitenkin hyvä muistaa, että elämä ei ole pelkkää työtä. Työn ja perheen sekä työn ja vapaa-ajan yhteen sovittamiseen on kiinnitettävä huomiota; erityisesti kihlakunnanulosottomiesten, jotka eivät kuulu työaikasäännösten piiriin. Jatkuva, ympärivuorokautinen työlle omistautuminen aiheuttaa helposti stressiä ja uupumusta.

Yksi tulevaisuuden haasteita tulee olemaan kansainvälisen täytäntöönpanon merkityksen korostuminen. Ihmisten, pääomien ja nykyään myös tuomioiden liikkumisen vapautuminen tulee vaikuttamaan lisääntyvässä määrin työhömmä. EU on viime vuosina luonut uusia instrumentteja helpottamaan täytäntöönpanon hakemista jäsenvaltioissa. Samalla on EU:n toimesta luotu kansalaisille ohjeistusta, miten täytäntöönpanoa on haettava vieraissa valtioissa. Ennustettavissa on, että ulosottomiesten työpinoihin tulee jatkossa tuttujen kotimaisten ulosotoperusteiden rinnalle entistä useammin myös vieraissa valtioissa annettuja päätöksiä täytäntöön pantavaksi. Vastaavasti asiakaskunta kansainvälistyy, mikä näkyy jo tänä päivänä suuremmissa taajamissa. Kansainvälisyys lisää henkilöstön ammattitaitovaatimuksia ja merkitsee kielitaidon korostumista täytäntöönpanotehtävissä.

Ammattiyhdistyksen tehtävänä on valvoa jäsentensä etua. Jatkuva muutos työelämässä vaatii paljon myös edunvalvonnalta. Yhdistys ei voi uinua horroksessa, vaan on pystyttävä vastaamaan muuttuneisiin olosuhteisiin ja tarvittaessa muutettava toimintatapoja.

Toimintaympäristön muuttuessa yhdistyksen toimijoilta vaaditaan vahvaa yhteistä näkemystä tavoitteista ja herkkyyttä kuunnella jäsenistöä. Uusien suuntaviivojen piirtäminen vaatii muutostarpeiden tunnistamista ja ymmärtämistä, yhteistyötä ja rohkeutta

lähteä jopa uusille urille. Jatkuvasti muuttuvassa maailmassa meidän tulee olla aina valmiina, mielellään askeleen verran edellä aikaamme.

Kun pohdimme edessämme avautuvaa tietä, voimme luottavaisina todeta, että tulemme olemaan vahva vaikuttaja ja uskottava toimija myös tulevaisuudessa. Teemme lujasti työtä, pystyäksemme vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden haasteisiin. Aktiivinen ote edunvalvontaan ja vaikuttaminen jäsenistön puolesta jatkuu.

Yhdistyksen menestyksen avaimia ovat yhteiset arvot – oikeudenmukaisuus, avoimuus ja luotettavuus. Ne ovat olleet toimintamme viitoittajia koko historiamme ajan. Arvot ohjaavat yhdistyksemme toimintaa jatkossakin.

Yhdistyksemme perustaja Artturi Palomäki lausui aikanaan yhdistyksen 20- vuotisjuhlassa: ”Toivoisin, että tämä kanssakäyminen ja täydellinen luottamus edelleen jatkuisi ja meidän perustajajäsenten väsyttyä yhdistyksemme saisi uusia innokkaampia, nuorempia ja voimakkaampia jäseniä ja toimihenkilöitä.

Hänen sanansa on kuultu ja toive toteutunut. Vuosikymmenestä toiseen yhdistys on saanut kiitettävästi uusia jäseniä ja uusia toimijoita. Uskon, että hän olisi ylpeä yhdistyksestään tänä päivänä.

Arvoisat juhluvieraat

Tänään huomioimme yhdistyksessämme toimineita ja tällä hetkelläkin toimivia uurrastajia.

Heidän ansiosta meillä on tänään mahdollisuus ja hyvä syy juhlia. Saamme olla ylpeitä 80-vuotiaasta järjestöstämme. Meillä on ollut voimaa yhdessä ja sillä voimalla selviydymme myös tulevaisuuden mukanaan tuomista haasteista.

Yhdessä me pystymme viemään yhdistyksen kohti uutta aikakautta. Niin kuin tähän päivään asti, niin myös tästä eteenpäin: olemassa oloimme perustuu oikeutettuun asiaamme, esimerkkimme voimaan ja lujan yhteiseen tahtoon.

Haluan kiittää kaikkia vuosien saatossa yhdistyksen toiminnassa mukana olleita sekä aktiivista jäsenistöä.

Hyvät juhluvieraat

On todella ilo nähdä juhlatilaisuudessamme näin runsaslukuinen osanottajajoukko. Mieltä lämmittää myös se, että lähes kaikki kutsuvieraat ovat päässeet paikalle juhlimaan kansamme. Teidän ansiosta tästä tulee arvokas tilaisuus, joka muistetaan vielä pitkään.

Kiitän oikeusministeriötä, Julkisten ja hyvinvointialojen liittoa sekä kaikkia sidosryhmiä hyvästä yhteistyöstä vuosien varrella, sekä osallistumisesta juhlaamme.

Yhdistyksemme puolesta lämpimästi tervetuloa tähän juhlatilaisuuteen.